

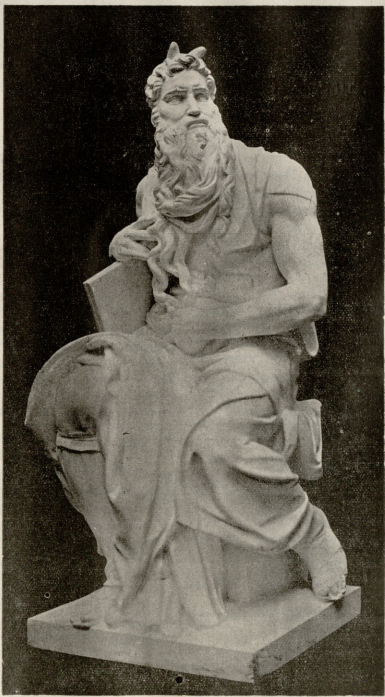
სახალხო გაზეტი

სუკათიხიანი ლამაზი

გაზეტის № 1112

ლამაზის № 196

კვირა, 9 თებერვალი 1914 წ.

მოსკე... ქანდაკება მიქელანჯელოსი.

„სანათლე“ ა. გვედევანიშვილისა. (ჯეოჯოხეთი) მოთხე სურათი.

უცხოენი

(დასაბრუნო)

ოჯახი გიორგის პატრისაქმლად იყო გამზადებული. დედა ხან ჰყოცნიდა, ხან უაღერსებდა, საკმელებს სთავაზობდა, მაგრამ უქრე, დღესასწაული ვერ დადგა. გიორგი მარტობას ჰგრძობდა, დასთან სალაპარაკოს ვერას ჰშოულობდა. პოლკო-ში გიორგის მზიარული აღმზიანის სახელი ჰქონდა გავარდნილი, ხოლო აქ კი თითქოს ენა ჩაუვარდა, სდუმდა; მასთან ერთად სდუმდა, დედა, სდუმდა დღესასწაული. დედა ნათესავეების ამბავს მოუყვა. გიორგი უფრო უხდებდა. მის გონებაში გაიარეს ღვიძილება, მამიძილება, ბიძა შვილიება, მაგრამ ყველა დავიწყებული იყო, ყველა ინტერესი ჰქონდა დაკარგული. დას ეგონა გიორგი ჰნანობს მოსვლასაო. იცნა, რომ მის თავის ამზანაგებზე ჰფიქრობს და მოწყენილობას განიცდის. სცდილობდა გაეგო, თუ რა ედო მას გულში. შეიძლება იქამ გულში ტოლი დასტოვა, ისეთი ტოლი, რომელიც 20 წლის ნინოს გული თავისთვის გაუფებრდა და უთაქმლად ეჩებს. შეიძლება ეს ტოლი უცხო და ცივია, ვადაბთიელი და ამან გამოსცვლა გიორგი. შეიფიქრება თუ არა მას ეს ტოლი, ნინოს აზრს ამ ტოლის შესახებ. ნინოს ეგონოდა: ვი თუ ეს ტოლი უღირსი იყოსო.

— გიორგი, რად წამოხველი? ამ მოწყენილი ხარ! იქ ქრამზანაგებში მზიარული იქნებოდი. რად წამოხველი?
 — რა ვიცი? საჭირო იყო! — ხანტად უპასუხა გიორგიმ.
 — გიორგის ჰართული აღარ ეხერხებოდა. ნინომ ეს შეამჩნია და გაიღიბა:

— ჰართული დავიწყებია, გიორგი!
 — რა ეჭმა? ისეთ აღვილსა ვარ, სხვა ფრივ არ შეიძლება.

— რად შეხვედი სამხედრო სამსახურში? — უნებლიედ ჰკითხა ნინომ.
 — მაშ რა მეჭნა? სხვაგან სად წავსულიყავი?
 — უნივერსიტეტში — უპასუხა ნინომ და ამის შესაძლებლობას მხოლოდ ეხლა მიხვდა. თითქოს ეწყენა კიდევ, რომ მისი მძა სტუდენტ არ არის. — შერ ავი აბარებდი უნივერსიტეტში შესვლას, რუსეთშიც ამ აზრით წახვედი, მერე კი ერთბაშად, მოულოდნელად, სამხედრო სასწავლებელში ამოჰყავთ თავი.

— იმიტომ, რომ ცხოვრება გამიქრდებოდა. სტუდენტობას დიდი ფული უნდა.
 — ამ პასუხმა და ვერ დაჰყავიყოფილა. განა კოტის გაუთავებია გაქირავებით უმაღლესი სასწავლებელი?

ნ. სურათიანი დამატება № 195.

— არა! ეგ ტყუილია, ჩვენ მუდამ მოვხებრებდით შერს გამოზრდას. შერი სახედრო სამსახურში შესვლა მე მხოლოდ ზნეობრივი განურჩევლობა, ზნეობრივი კსლუ გრთია? მეგონა. გიორგის ეწყენა, მაგრამ თავი ნაწყენი არ უჩვენა და არც ხმა გასცა.

საიღიად მოწყენილმა გიორგიმ ღვიზო ბლომად დასლია და საიღიად უკან კოტა წაიძინა, ხოლო საღამომ მღვდელს ეწყია. იქ სტუდენტები იყვნენ: სოფლის ორი მასწავლებელი, აზნაური, ორი სენზორიელი. გიორგი მათ ვერ შეეყურა, მათთან ორო ვერ გაატარა; აქაც ისევე უცხო იყო, რომ გიორგი სახლი.

მოსილის შესემ დღეს გიორგიმ ცხენი შეაკაზინა და ოჯახს გამოეთხოვა. ნინო დერფუნში იღვა და ცხენზე მჯდარ მძას ღიმილით და ნეტარებით შეჰსცქეროდა. მძა ცხენს ათამაშებდა, ეტყობოდა წასვლასა ჩქარობდა, მაგრამ ვერა ჰხედავდა. ისე ეგონა, თუ აღვილიდან მალე დავიძარ, ეს ჩემი მოსიყვარულე ხალხი მიხვდება, რომ წასვლის ვერქარები და დალონდება. ამიტომ ვერა აღვილს იღვა მოუთაწილოებით და ცხენთან დასაცქეროდა. დის მოწყენილ, მოაღერესი ფაღებმა გიორგის პირველად აგრძობიბენ დის მღვართობა.

— ეს ახალგაზდა, დამაზი ქალი ამ გამოყრუებულ სოფელში, სადღე მე საშს დღეს ვერ გავიძელ, ხომ მოწყენილი იქნებოდა — გაიფიქრა გიორგიმ და ნინო შეეცოდა. აღღრსივ გაუთიბა. ღიმილი დას მოეწონა და საკოცნელად მისწვდა. ამ დროს მოაგონდა, რომ გულში აწყენია მძას და გული დასწყდა, უნდადა ბოღში ეთხოვინა, მაგრამ გაჩუქდა.

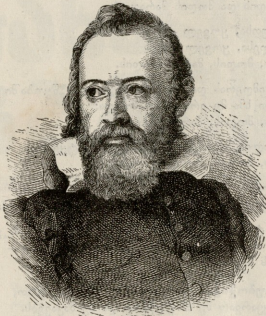
— გაზაფხულზე პოლკში წავიყვან საავარაჯოდ, — უთხრა გიორგიმ და დაუმატა — გაგათხოვებ — მერე კი შეტრევა თათბი ამ სიტყვისა და ცხენს დღე მოუქვია.

ნინო გაუთილდა და თავისებურად დინჯად და დალონებით გაუთიბა და თავი გაუქნა. საბჭე სწიწილემ გადაჭრა. ამიტომ ტურებზე ხელსახოცი მიიფარა, მძას ხელი გაუწყო და თავად ცრემლიან ღილას გადახვედა.

ნინო გასცქეროდა მიძივალ მძას. ქალის სახეს ღიმი ნელა მოჰპოვრდა და ჩვეულებრივი სვედა ეყენებოდა. გული ისევე დატარილდა, გაუწდა, დაძიმდა. მიღამოც წინანდლზე უფრო ჩამოხნულა. გიორგი სერს მიეფარა. მან თავის მოსვლით პატარა და სველანი სიხარული მოიტარა. დის და დეების ნეტარება ოდნავ განაღვიბა, მაგრამ თითონ, თავისთავად მან ოჯახს არა შეჰპატარა-რა. იგი უცხო და ცივი იყო ოჯახისა არა ღვიძლი.

დედა-შვილი ნელა შევიდნენ სახლში და ჩუმი ცრემლუბი მოიწმინდეს. იგრძნეს, რომ მათთვის ეხალი წყლი არ იყო.

ნ. ტატოშვილი.

გალილეი.

უხანაესი საბალობელი

რამონდრანთი ტაბორიძის

თარგმანი გერმანულადან

XII. აწ ჩემი ნავი უნდა აფუშვია.

წამნი მიჰქოიან მოსაწყენნი—ვაგლახ ჩემ თავსა!

მეშვიდობება გაზაფხული უკვე დამქნარი. გამხმარ ფოთოლთა საბაღისა აწ მაქვს იმედი და კვლავ ვჯანჯალბე. ტალღა ჰღელავს აღქაფებულთა და ზღვის კიდებზე დაჩრდილულსა ნავთსაყუდართან ხმარი ფოთლები ნიავს მიაქვს, იფანტებიან.

მითხარი, აწ რომელს სიკალიერეს უნდა შეფუკეთებ? განა ვერა ჰგარძნობ რა შიშის ზარი დამქრის ჰაერში, რომლის ხმაც ერთ-ერთ შორეულის სიმღერისაა, რააც მეორე ნაპირიდან აქ მოფარფატებს?

XIII. დრმა აჩრდილის ქვეშ აფრიან ივლისს შენ მობარბაქვებ ჩემის ნაბიჯთ, დაშიებარ მყუდროდ და ატუებებ დარაჯთ დამცველთა.

დღეს დიღამ თვისი თვალნი დახუკებ შეგპრთალმა სამხრეთ ქარის ძახილთ. ზნელი ზეწარი აზიზის, ლურჯს ზეცას საპარადისოდ გარდაეფარა.

ტყენი დაღუმდნენ, აღარ მღერიან. და ყოველ სახლის ქიშკარი იქმნენ გამოკეტილნი. შენა ხარ მწირი მიტოვებულ გზაზედ მტანტალით, მეგობარო, ერთად ერთით, უსაყვარესო! ქიშკარი ჩემის სასახლისა გაღებულა, და სიზმრის მსგავსად გვერდს ნუ აუქცევ.

XIV. გარედ ხარ, ჩემო მეგობარო, და ქარიშხლიან ღამეში აკრძობ შენს მგზავრობას სიყვარულისას? ზეცა მკვნესარებს, ვით მავანი იმედ დანთქმულთ.

ამ ღამეს ძილი არ მეკარება. კვლავ ქიშკარს ვადებ და ვიშორები უკუნეთ ზენელში, ო, სა-ყვარელო!

ვერაფერს იარჩევ წინაშე ჩემსა. ვკოთხულობ, სად სძევს შენი ბილიკი? რომელ მღდითის და მოშავო მღინარის კიდით, რომელ შორეულ მინდვრის ზღვარის, თუ ტყის ბილიკით, რომელ აჩრდილთა ამრევ სიღრმიდან გზას იკვლევ ჩემქენ, ო, მეგობარო?

XV. დეე მივეცე დაღლილობის ღამეს მე ძილსა, რომ განვიცენო შენს ნდობის ქვეშე.

არ მიბძლოს მწირ მზადებისთვის დაღლილმა სულმა შენს მსახურებად.

ღლისგან დაღლილ თავლებს აფენ ღამის ზეწარსა, რომ მისი მზერა განახლო ცვლად მზენობის ნორჩ სიამეში.

XVI. იგი მოვიდა და მომიჯდა ჩემს ახლო გვერდით. მინც ძილიდან არ ავმდგარვარ, რა დაწყველული ძილი მეწვია მე საბარლოსა!

იგი მოვიდა მდუმარე ღამით, იპყრა ხელთ ჩანგი და მწყობარსა ხმასა ჩემი სიხმარი მას აყოლებდა.

ვი ჩემს თავსა! რისთვის განქრნენ ჩემნი ღამენი, ვი ჩემს თავსა! რად ვერ მიგწვიდა მის მუწყაფობას, რომლის სურთქვეც კი ძილს მიხალვებენ?

XVII. სინათლე! ო, სად არის იგი სინათლე? აღანთე იგი სურვილისა მგზნებარე ცეცხლზე.

აგერ ღამბარი, მაგრამ ვაგლახ, ვნების არც ერთი ნაპირკალია—შენი ბედი ეს არის, გულო! მაშ, უმჯობესი იქნებოდა შენთვის შორაყულ სიკვდილთან ყოფნა.

უბედურება კარს არაკუნებს და მოცოქული მისი მიცხადებს: შენი უფალი მანე ფიზელია იგი მივიხმობს ბნელ წყვედილიდან საბეგანოდ.

ზეცას ღრუბლები გადაპყვია. სწვივს გამუღმებით, დაუსრულებლად.

არ ვიცი ჩემში რა მოძრობის, არ ვიცი მისი გარძნობა და აზრი.

ჩემს თვალზედ. სრკორცის ელვის სხივი უღრმეს წყვიდალსა და ჩემი გული ჰგარძნობს ბილიკსა, რომლისკენ ღამის ხმანი მიწვივებენ.

სინათლე! ო, სად არის იგი სინათლე?

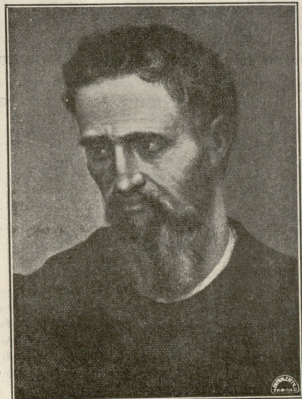
აღანთე იგი სურვილისა მგზნებარე ცეცხლზე. ჰქუხს, სქევს და გრგვინავს. ქარი ასქვდება მქველავ ზუზუნით სიკალიერის კილითა შორის.

არ მისცევ ნება ვაზი ჩაინთქას ღამის წყვიდალში, აღანთე ქრაკი სიყვარულისა შენის სიკაცლით.

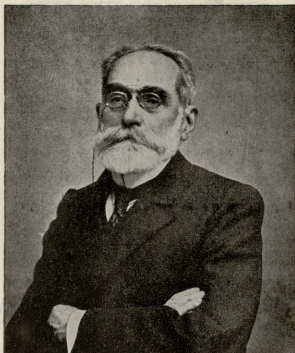
XVIII. თვითნება შორაყავს მე შორაკილთა, მაგრამ გულს სტკიავ,

ოღეს ვიზრახავ მე მის დამსხვრევას.

თავისუფლება არის იგი, რაც მე მჭირდება, მაგრამ ვგრძნობ სირცხვილს მას ვივებობდებ.

მიქელ ანჯელი.

† მასხე ქიქვიძე.

მე მართლა ვსუფხე: ფსადაულები სამეფოა შენი და შენ კი ხარ ლკითივი მეგობარი, მინც მე გული არ გამაჩნია კრილოების მისილაგებლად, რომელთაგანაც სასეე არის ჩემო ოთახი.

იგი სახანი, რაიცი მე მზერავს, მტერის და სიკვდილის ნაქერი არის, მშულს იგი, მაგრამ მინც კი მიყვარს.

დანაშული ჩემი დიდი და აუგომა აგრედვი დიდი, სირცხვილი ჩემი მძივი არის და საიღუმლო, მაგრამ როდესაც კი მივდივარ ჩემს ქონების ზემოსახოვრად, ვცახცახებ შიშით — მუე ჩემსა თხოვნას შენიწარბენ.

XIX. იგი რომელიც ვადაქლო ჩემსა სახელსა, ჰგოდებს და სტირის საყრობილში.

მოცლა არა მექვს არაოდეს, კედლებს ვაშენებ იმის გარშემო და ვით ტალდა ცადლის იზრდება დლითი დღეობით, მაგრამ ამ დროსა იმის აზრდილში ჩემთა თვალთაგან იკარგება ჩემი ნამდვილი ყოფნა-არსება. ❖

ძლიერი კედლებით ვამაყოფ მე. მათ ვაკოწიწებ მტერიითა და ფხენილით, რომ ამ სახლში პაწია ზგერელიც კი ამოიგოს, ამ ზრუნვის ქამსა ვკარგავ თვალთაგან ჩემს ნამდვილ ყოფნას.

XX. გაგწვიე მარტომ ჩემის გზიდან საპიემანოდ. მინც ვინ არის ეს, რომ მყუდრო, მულმობაწყვილიადში მის ამეღენა? გვირდზე ვიხევი, რაია მას ავტლებ, მაგრამ ვერ ვცდები მის აწყყო ყოფნას.

იგი აუენებს კორიანტელს მიწის მტკვრთაგან, იგი ატმასნებს ყოველ სიტყვას თვის მალღ ხმასა, რასაც ვივარებ.

ეს არის ჩემი ერთად-ერთი პატარა თვითონ, მეუფე და ეს არავითარ სირცხვილს არ იცნობს, მინც მცხენია წარვსდგე შენის კარის წინაშე.

მითხარ, პყრობილო, ვინ შეგბოჯა?

ჟეს იყო ჩემი ოსტატი*, სოჯე პყრობილია, აფიქრობდი ყველაფერი ძლიერებით და სიმდიდრით გამომენთავისუფლებინა, ვაგროვებდი ჩემს საუნჯის საღაროში ოქროს, რომელიც ჩემს უფალს*) ეკუთვნოდა, როდესაც ძილი მომერია, ვისვენებდი საწოლზე, რომელიც ჩემის მეუფისთვის იყო გამაზღებულად, გამოფხილბებისას პატიმრად ვიყო თავი ჩემი ჩემს საყუთარ საუნჯის საღაროში.

*) ბატონს.

XXI. განა არღვებით ჩემი ნაბიჯი? ეს იგი მოდის და მოდის მარად. ❖

ყოველ წუთსა, ყოველ ქამსა, ყოველ დღესა, ყოველ ღამეს — იგი მოდის, მოდის, მარად მოდის.

ზოგჯერ სიმღერას დავაღორებდიშუსლისწყობაში და ყოველი ხმა მე ერთს მამკობდა: იგი მოდის, მოდის, მარად მოდის.

მზიან აპრილის სურნელოვანდღებში ტყისთან, იგი მოდის, მოდის, მარად მოდის.

ივლისის დამის წვიმიან ორთქლში ქუხილის ტელზე, იგი მოდის, მოდის, მარად მოდის.

ტანჯვაში ტანჯვიდანქვის მისი ნაბიჯია, მრავლი ჩემს გულს აწვება და ოქროს კვალი მის ფერხთა ცდომიანთაგან — ბინებს ჩემს სიხარულს.

XXII. შეგვბოჯივარ ყოველგვარის საშუალებით, რასაც ვუყვარვარ მე ამ ქვეყნად და ამ მაკავებს. სხვა არის შენი სიყვარული, ისწლიადა ვიდრე ამ მყოფთა, შენ ჰყოფ ჩემს თავს თავისუფალს.

რადგან მე შენს თავს ვერ დავიფიქვებ, ნურც შენც ინებებ ჩემს მტოვებას. დრო მინც მიპქრის — უბილველი მზრები მარად ქამს.

თუ ჩემს ლოცვაში არ მოვიწოდებ, თუ არ ვაყოვნებ ან ჩემსა გულში, მინც ვე შენი სიყვარული ჩემსას მოვლის.

XXIII. არ ვიცი, რომელ შორეულდროდან მზიხოვლებში, რათა მე შემხვდე. არც მუსს, არც ვარსკვლავს არ შეუძლიან გუის დფარულად ჩემთვის მარად ქამს.

ერთ განთილზე თუ ბინდის ქამსა შესმინდა შენთა ფერხთა ნაბიჯი და მოკრულმა შენთან ეს გული გავლაობაიჯა და მომიწოდა მე საიდუმლოდ.

არ ვიცი, რისთვის იქნა აღძრული ჩემი სიყოველი და დღევა ჩემს გულს მართოლავ შევბისგან რად ამოძრაივს.

თითქმის აწ ქამი მოწყულიყოს, რომ ჩემგან თბული დავივარგინო და ვვარნობ ნიავში ნახ სურნელებას შენის უტკბილეს არსებობისას.

სანდრო შენინაშვილი.

† ბარის ესახე.